

**G[othofredi] G[ulielmi] L[eibnitii] Relatio ad inclytam Societatem
Leopoldinam Naturae Curiosorum de novo antidysenterico Americano
magnis successibus comprobato / [Gottfried Wilhelm Leibniz].**

Contributors

Leibniz, Gottfried Wilhelm, Freiherr von, 1646-1716

Publication/Creation

Hanover ; Wolfenbüttel : G. Freytag, 1696.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/v754wdhh>

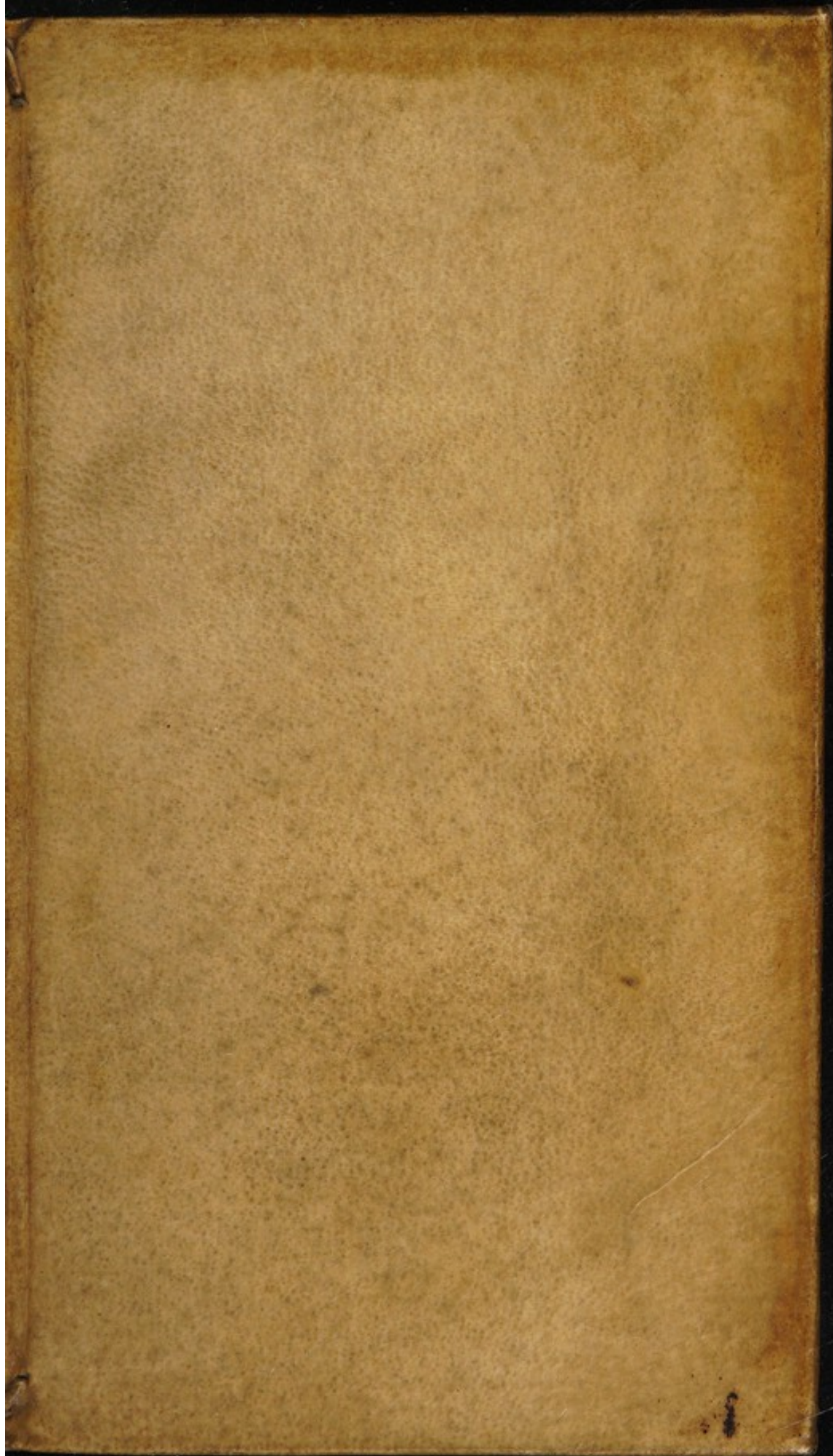
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

Barre
15

12 14

e

18

XIV.

The Library of the
Wellcome Institute for
the History of Medicine

**MEDICAL SOCIETY
OF LONDON**

Accession Number

Press Mark

LEIBNIZ, G.W. von

65520/A

XIV₂

G. G. L. RELATIO
AD INCLYTAM
SOCIETATEM LEOPOLDINAM
NATURÆ CURIOSORUM,
DE NOVO
ANTIDYSENTERICO
AMERICANO
MAGNIS SUCCESSIBUS COMPROBATO.

HANNOV. ET GVELPHERPIT.

Sumptibus GOTHOFREDI FREYTAGII,
Anno 1696.

MEDICAL SOCIETY OF LONDON

SOCIETY OF LONDON

NATURAL HISTORY

DE NOVO

ANTIDYSENTERICO

AMERICANO

AVENUE SUCCESSIVE

WATSON ET ALII

ROMA 1810

And

G. G. L. Relatio ad inclytam So-
cietatem Leopoldinam Naturæ
Curiosorum

DE NOVO
ANTIDYSENTERICO
AMERICANO

Magnis successibus comprobato.

(1)

CUm ante annos aliquot perscriptum
ad me fuisset ab amicis, novum Re-
medium Antidysentericum in Gal-
lia celebrari cœpisse; rei mentionem
faciendam putavi in literis ad virum Amplis-
simum Johannem Georgium Volcanerum,
inclytæ Societatis Leopoldinæ Naturæ curi-
osorum, dum viveret, Præsidem datis; eo
consilio, ut occasionem præberem in tantæ
rei fidem curatius inquirendi. Certum
enim est, post pestem & febres cognatas vix
aliud morbi genus latius apud nos vagari,
magisque vitare humanum genus, quam
dysenteriam, plebi inprimis, sed maximè ex-
ercitibus funestam; ut sæpe, constat, vix

(a) 2

ter-

tertiam quartamque partem cohortis cladii unius autumnisuperfuisse: quanquam & im eos interdum vel contagio vel intemperantia vel alia ratione diffundatur malum, quibus laudatior victus immunitatem præstare posse videbatur. Unde Volcamerus, vir optimus, publici boni studiosissimus, consilio usus suo, literas meas Ephemeridibus Societatis in publicum editis inseruit, tum remediis novi causæ, tum verò maximè, ut præclari apud Mutinenses Medici, Bernardi Ramazzini (mox in societatem recepti) commendata à me Historia annalis Medica, imitatores reperiret.

(2) Et profecto negari non potest, multis malis premi humanum genus non tam naturæ invidia, cui nostra vitia ineptè, ne dicam impiè transcribimus, quam humana insipientia, qua morborum causas & remedia æquè negligimus. Et fatendum est, intimas rationes sæpe adhuc in abdito latere: ut Cartesius, vir ingenio præstantissimus, in Epistola ad amicum extante, fassus sit, se post tantas vigilas naturali scientiæ impensas, ne febriculæ quidem certò curandæ parem esse. Nimirum hætenus magis observationibus, quàm rationibus nitimur, & magis accommodantur hypotheses cognitæ per *εμπειρίαν*, quàm ex hypothesibus praxis augeatur, quæ tamen una propemodum certa est: hypotheseos felicitis nota, si sponte, ducat in
phæ-

phænomena, ex quibus extracta non fuit; liceatque in ea compendium facere experientia, ut jam ratione prævideri nondum tentata possint. Quæ non ideò dico, quasi virorum insignium hypotheses & conjecturas spernendas censeam (quas potius in prætio habeo, saltem & præludia & primicias veritatis) sed ut certum ab incerto discriminemus, nec vanis & perpetuis novationibus arsturbetur; & ut intelligamus quanto magis interdum absumus à liquidis causarum notionibus, tanto majore studio historia morborum & observationibus insistendum esse, quæ vera est ad rationes reddendas scientiamque perficiendam via. Itaque & Historias annales medicas passim condendas puto; & præclaros artis maxime magistros orandos, ut diligenter annotent quæ offeruntur; & juvenes asseclas comitesque præclarorum virorum hortandos, ut sese amanuenses illis præstent diligentes; & illis denique qui in republica autoritate valent inculcandum (quod ipsi sæpe in se suisque sed plerumque se-ro sentiunt) post virtutem animorum & populorum quietem nihil esse hominibus prætiosius sanitate nullamque in arte liberalius ex publico sumtus faciendos. Quod à me non Medico, eoque minus quæ sitæ propriæ utilitatis suspecto, tanto confidentius fortasse dici potest.

(3) Nec credo deessent officio principes

(a) 3

aut

aut rerum ingentium administri, nisi fatalis
 quædam opinio passim homines invasisset,
 qui præ cæteris acuti habentur: Medicinam
 (si exigua quædam & obvia demas) esse artem
 ambiguum, quæ instar philosophici lapidii
 spe magna hominum credulitatem suspensum
 dat. Et quemadmodum sunt quidam passe-
 sim impiè ingeniosi, qui in irridenda pietate
 te falsam animi vim ostentant; ita alii inno-
 centius non tamen sapientius in Medicos di-
 cacitatem exercent, utrique salutem suam illu-
 dunt. Qui rei momenta expendent, certè
 magis profectum artis, quam imperfectio-
 nem mirabuntur. Amissimus pleraque ve-
 terum remedia, materiæ eorum medicæ in-
 terdum solis pene nominibus superantibus
 Vix duo secula sunt quod Medicina revixit
 non plus quàm unum est, quod Anatomia
 floret; non nisi dimidium, quod interior hu-
 mani corporis constitutio patuit, reperta san-
 guinis circulatione. Itaque mirum est, ha-
 bere nos tot præclara præcepta, tot insignes
 aphorismos, tot efficacia remedia, in tanta
 ignorantia causarum, quæ ad nostra tem-
 pora humanum genus oppressit. Cùm
 & Macrocosmi structura ignorata fuerit, do-
 nec Copernicus & Keplerus arcanam Mundi
 Machinam explicuere. Itaque quod tam
 imperfecta hactenus Medicina est, in tanta
 facilitate proficiendi (si vellent homines uti
 concessis à Deo occasionibus) non tam me-
 dici

dicis imputandum est, qui sæpe districti inter consules, vix cibi somnique vacationem habent; quam potentibus qui tantam publicæ curæ materiam privatis, & de vita toleranda sollicitis iniquè; inconsulteque transcribunt. Quid magis mirabile quam muniri oppida, convocari ingeniarios, inmensos sumtus fieri in opera vix aliquando menstruæ defensionis suffectura; & interea nihil agi quominus intestinus & perpetuus hostis impune grassetur; quem ipsa nostra in nos natura, interdum & imprudentia armat. Itaque conquirendi essent observatores, alendi, excitandi, nihilque diligentia immo curiositatis reliquum faciendum in re tanta: quod, si facerent ad quos ea res pertinet, ego quidem non dubito in tanta luce seculi, & artis analytica profectu, & abundantia egregiorum ingeniorum & auxiliorum copia, apertis jam per Chymiam Anatomiamque corporum recessibus plus uno decennio profici posse, quam olim seculo potuisset aut adhuc poterit si pergamus esse negligentes. Sed magna potissimum à Germanis hic expecto, quibus præ cæteris experimenta debet orbis, & à Leopoldina imprimis Societate plurimum, nobis polliceor, ex quo Maximus Cæsar ejus curam in se suscepit.

(4) Memini me aliquando videre librum quem Wanslebius ex Ægypto miserat in Galliam, in quo Concilium quoddam sapientum
Medi

Medicorum à nescio quo Califa an Sultano constituendæ Artis causa convocatorum celebratur. Scilicet tunc volebant homines sapere, cum non possent in illorum scilicet seculorum tenebris; nunc cum possint, nolunt, vel posse se ignorant. Equidem fatendum est hodie quoq; in infelicem temporum conditionem pulcherrimos scientiarum cursus non parum stitisse, quasi Nemesei quadam intercedente, ne feliciores essemus, quàm meremur. Et sanè, si post pacem Pyrenæam quiescere Europæ licuisset, fortasse nostras jam opes miraremur. Integræ nationes præclarissima æmulatione de inveniendi laude certabant, principes viri arcanis naturæ capiebantur; jam toto orbe exploratores mittebantur, qui quicquid uspiam egregium est, ad nos referrent comportarentque; cum subito turbine, verso ad arma seculo, pulcherrimæ spes evanuerunt. Quid enim præstituros fuisse putamus summos viros principum ardenti curiositate adjutos, cum nunc quoque, ubi remissius ingentia quædam incrementa scientiarum auspiciis magni Regis debeat humanum genus. Quod ut hoc loco grati prædicemus jubent quæ nunc agimus. Nam & Remedium Antidysentericum auctoritate ejus studiose comprobatum est, & regia liberalitate (ut accepi) pensatum.

(5) Ut ergo ad institutum redeamus, cum nondum ad nostros, à me licet admonitos

nitos, pervenisse medicamento descriptionem intellexissem; audissem verò à Serenissima Principe nuper ex Galliis ad nos reversa, nihil esse ingenti & præsentanea ejus, efficaciam certius compertiusque, quæ etiam Ipsimet in primaria gynecæi proprii fœmina sese comprobasset; non ultra cunctandum, ratus per amicum à Medico practico in Parisiorum urbe insigni, & hujus ipsius curationis usum crebrum habente, notitiam Remedii nondum quod sciam descripti impetravi: cui nunc publice gratias ago, etiam nomen viri optimè meriti proditurus, si per modestiam ejus licuisset. Res autem ita habet.

(6) Mercator quidam Gallus, cui nomen Grenier, navigator frequens, inter alias merces ex Hispania Lutetiam Parisiorum attulerat centum & quinquaginta libras radicis, quam intellexerat magnarum in curanda dysenteria virium esse. Cumque ipse, Medicinæ faciendæ usum non haberet, Medicum ingeniosum & consilio actuque promptum delegit, atque in arcani notitiam admittit, eiq; partem mercis suæ credidit, ut opera ejus, successuque ipso, increbesceret utilitas medicamento. Medicus ergo rem strenuè gessit, & in aulam introductus Regi ipsi innotuit, cujus jussu sumta sunt complura experimenta in Nosocomio illo magno quod vocant Hospitium Dei (Hostel Dieu) aliisque

publicis locis. Quid multa ? comperta,
medicamenti virtute jussu Regio, summa pe-
cuniæ non contemnenda Medico donatur,
privilegio præterea indulto, ut solus distri-
bueret, atque in singulos ægros certum pre-
tium acciperet.

(7) Sed inde natæ sunt contentiones a-
cerrimæ inter Medicum & Mercatorem, mer-
catore omnia questibus implente, & se tantii
beneficii autorem, dissimulatum, ac per sum-
mam injuriam contra pacta circumventum
clamitante. Re tamen ad Senatum Supre-
mum, quem Parlamentum vocant, delata,
pro Medico valuit privilegiû Regium, &
profesionis autoritas, cui medicamenti ad-
ministratio jure conveniret; jussus tamen,
est satisfacere mercatori. Qui rem ægre fe-
rens aliis quoque vendere novam, & jam ce-
lebratam mercem cœpit, quam deinde multii
in urbe Medici & pharmacopolæ cum fructu
adhibuere, donec tandem ipsa consciorum
dissensione totius arcani ratio in publicum,
emanavit. Ut adeo Hesiodeum illud locum
hic, si uspiam habeat: *αγαθὴ δ' ἐστὶν ἡδε βεγ-
γῶσι*. Tametsi fatendum videatur ita vell
hac una re de Republica meritum fuisse Gre-
nerium, ut insigne aliquod præmium jure suo
potuerit expectare. Sed valuit hîc quoque
crebrum illud inter mortales: Sic vos non
vobis. Quanquam enim negari non possit
primo Pisoni descriptionem deberi, non raro
tamen

tamen fit, ut res præclaræ in oblivionem veniant. Cortex Peruvianus jam ante annos quadraginta quinque propemodum celebratus pene conciderat, donec per Talbotium restitutus dignitati plausum in aula invenit. Jam viginti & amplius anni sunt, quod mirè prædicari audivi herbam Paragray à natali provincia Paraquaria dictam, quæ (rarum) ita emetica est ut stomacho vis non fiat, magnæque præterea ob salutares effectus in India Hispanica famæ nec tamen, quod sciam, hætenus in nostras officinas recepta. Itaq; etiam medicamenta ipsa sua fata pro captu hominum habent, ut adeò sæpe non minus restauratori atque propalatori quam inventori debeamus.

(8) Quare nec de Medico quicquam sequius credi judicare velim. Virum enim doctum, & artis operibus clarum & præsertim Senatus Regii sententia victorem excusationes suas habuisse, credi par est. Unde prætereunda putavi, quæ acrius ab adversario dicta ad me pervenere. Certè licet ab alio edoctus fuerit, multo tamen ipsi quoque debemus, cujus industria prudentiaque inclaruit medicamentum. Nam famæ primordiis pleraq; constant; & optima quoq; commendatione atq; insinuatione apta indigent: & poterat alius imparis industriæ rem quantumlibet excellentem pessundare aliquo errore, velut in herba oppressam, & vix post
mul

multos annos publicæ salutis ab aliquo felicior in theatrum reducendam, Nunc egregii viri felicissima opera factum est, ut honor medicamento constet fructusq; in publicum mature dimanaverit.

(9) Cæterum, cum ipsa Medicamentidescriptio quantum sciam, nondum satis habetenus innotuerit; levato velo rem omnem boni publici causâ in apricum producendam putavi. Sciendum est ergo, Radicem esse Americanam, descriptam jam tum à Guilielmo Pisone in Historia naturali & medica Brasiliæ, qui hanc ipsam de qua agitur ejus virtutem non ignoravit, & satis efficacibus verbis expressit, sed alexipharmacam, quoque facultatem quanquam verissime tribuendo nonnihil fortasse lectoris animum alio avertit. Scilicet adeo assueti sumus immodicæ simplicium commendationi, ut, nisi descriptor multum & diu inculcet virtutem plantæ vix serio aut vix certe ex usu rerum sed magis ex relatu scripsisse judicemus. Nomen plantæ est *Ipecacuânha* cujus partem primariam *Radicem Antidysentericam* merito appelles. Sed ecce verba Pisonis (lib. 4. cap. 53. pag. 231. editionis Elzevirianæ ann. 1658;) quem merito velut primum autorem commendamus, si quidem, ut ait, nemo ante ipsum aut plantam descripsit aut virtutes ejus publicavit.

IPECACVANHA

(10) Tandem (inquit) ad decantatas has
“salutiferas radices ordo nos deducit, quæ
“præter facultatem purgatricem per supe-
“riora & inferiora, omni veneno eximie ad-
“versantur. Nec credo, præstantius reme-
“dium adversus plurimos morbosex longa
“obstructione ortos imprimis in ventris flu-
“xibus medendis, in hisce terris reperiri
“facile.

“Duæ existunt species, neutra à ne-
“mine, quod sciam, descripta, earumve qua-
“litates eximiæ in lucem protractæ. Utra-
“que eidem usui dicata, sed gradibus fa-
“cultatum, tum & facie, & natali solo diffe-
“runt. Una enim earum humi depressa,
“exiguior, in pratis crescit, pulegio non ad-
“modum dissimilis: nam caulis foliis lanu-
“ginosis exsurgit multis, albisque flosculis
“cingitur: radix illius est crassa, filosa, albi-
“cans, à Lusitanis ad differentiam, *Ipecacuán-*
“*ha blanca* dicta, quæ quod minus turbet,
“corpus, & venenis validissime resistat, æ-
“què pueris ac gravidis exhibetur.

“Altera, cujus Iconem hic damus, est
“longitudinis semicubitalis, trinis vel qui-
“nis tantum foliis ornata. Gaudet locis
“opacis, & tantum in densioribus reperitur
nemo-

“ nemoribus. In summitate caulis baccas pro-
“ ducit nigras sed paucas. Radice est tenui,
“ tortuosa, nodosa, fusci coloris, saporis in-
“ grati, amari, calidi & acris. Exsiccata in-
“ multos annos reservatur, nec facile vires-
“ deponit antidotales, sudoriferas sed qui-
“ dem vomitivas. Ejus in pulverem reda-
“ ctæ dosis est drachma; in infuso, drachmæ,
“ plus, minus, duæ. Facultatem habet ab-
“ stergendi, meatus referandi, ac infarctus;
“ exsolvendi.

“ Utriusque quotidianus est usus, ma-
“ lunt tamen dilutum, quod vel unius no-
“ ctis sub dio maceratione aut coctione in
“ aqua, medicam suam virtutem abunde li-
“ quoribus communicet. Postea caput mor-
“ tuum reservatum, denuoque eodem mo-
“ do præparatum, in eundem usum exhibe-
“ tur; minus quidem efficax ad purgandum
“ vel vomendum, sed magis adstringens.
“ Ita ut radix hæc non solum materiam mor-
“ bificam, licet tenacissimam, à parte affecta
“ revellat, eamque per superiora expellat,
“ sed & adstringendo viscerum tonum resti-
“ tuat. Præterquam enim quod fluxibus
“ ventris, aliisque morbis medeatur; vene-
“ nis adversatur, virusque tum oculta qua-
“ litate, tum manifesta per vomitum statim
“ expellit. Quamobrem religiose à Brasili-
“ ensibus reservatur, qui illius virtutes primi
“ nobis revelarunt.

CAA-

CAA- APIA.

“ Secretum hujus herbæ Lusitanis de-
 “ bemus, qui nobis eam suppeditarunt. Pu-
 “ filla est planta & depressa, sed humilita-
 “ tem præclaris dotibus abunde compenset.
 “ Ex radice enim pennam olorinam crassa,
 “ verrucosa, filamentis ad latera, & inferi-
 “ us tenuibus prædita, exterius è griseo fla-
 “ vescente, interius alba, tres vel quatuor
 “ pullulant pediculi teretes, qui quilibet uni-
 “ cum, folium sustinent, obrotundum vel ob-
 “ longum, tenerrimum, superius splendide
 “ viride, inferius paulum albicans, habens
 “ nervum & inferius venas transversim con-
 “ spicuas.

“ Florem fert in proprio pediculo ro-
 “ tundum, umbilici figura, floris Bellidis æ-
 “ mulum, multis staminulis constantem, ex
 “ quo semen provenit minus Sinapi. Ra-
 “ dix ejusdem cum *Ipecacuánha* præstantiæ
 “ & efficacix, unde & *Ipecacuánha* abusive à
 “ quibusdam appellatur. Cujus vicem in
 “ vomitu ciendo, & alvi profluvio compe-
 “ scendo egregie supplet. Eo tamen discri-
 “ mine observato quod primam suam digni-
 “ tatem à virtute antidotali fortiatur, quam
 “ an aliunde mereatur, nisi quod viscera te-
 “ tris fuliginibus liberet, mihi nondum ex-
 periri

“ periri licuit. Radix primum haud manī-
 “ festo sapore est prædita, sed mansa, quo-
 “ dammodo acris est, & relinquit in lingua
 “ vellicantem humorem.

“ Differt porro ab Ipecacuanha, quod ac-
 “ vomitum proritandum min⁹ fit valida, ne-
 “ pari efficacia humores peccantes per super-
 “ riora exturbet: quo fit, ut radix quæ
 “ dore & sapore alteri cedit, majori quantū-
 “ tate exhibeatur.

“ Indigenæ integram plantam contum-
 “ dunt, & succo prælibato virus à ventre ex-
 “ cludunt: à colubris læsi, aut sagittis vene-
 “ natis percussi, eundem antidoti loco, vull-
 “ neri instillant, non sine successu.

“ Datur hic & alia Caa- apīæ species, pri-
 “ ori per omnia similis, exceptis foliis; quæ
 “ quidem ejusdem sunt figuræ, sed in ambi-
 “ tu ferrata & hirsuta: pediculi horum rari-
 “ vestiuntur pilis. Florem fert in proprio
 “ pediculo rotundum cum umbilico in me-
 “ dio instar floris Chamomeli.

“ Idem autor lib. 5. cap. 19. pag. 31
 “ Duæ inquit, herbæ Antidotales nomen
 “ Ipecacuanha sibi vendicant; quarum pri-
 “ or, ob evidentem vim emeticam, ut præce-
 “ denti libro prolixè docui: posterior vero
 “ Caapia vulgo nomen audit, ob alexiteri-
 “ as virtutes magis celebris, proinde quom-
 “ qualecunque venenum assumptum, antea
 “ quam ex ventriculo & primis viis ad pene-

trahit

" tralia corporis permeaverit, per Vomitus
 " benigne ejiciat, si duæ circiter drachmæ ex
 " liquore convenienti maceratæ propinen-
 " tur: Mox secundum ejus in fufum vel fo-
 " lum vel cum radice *Jaborandi* mixtum fu-
 " peradditur, non quidem ad vomitum, sed
 " ad urinas & sudores concitandos. Ita ut,
 " in hac nobilissima planta diverfæ qualita-
 " tes se prodant, utræque quidem veneno
 " exturbando dicatæ, sed ita tamen, ut hæ
 " posteriores altius positæ, tum demum se
 " videantur manifestare, cum emeticæ facul-
 " tates post primam præparationem evanu-
 " erint.

" (14) Sed cum idem libro secundo ubi de
 " morbis egit cap. 9. de ventris fluxibus, hu-
 " jus quoque medicamenti meminerit, quæ-
 " dam inde huc trasferre placet: curatio (in-
 " quit) primo à clysteribus abstergentibus,
 " qui mel sylvestre imprimis, recipiant, in-
 " cipit. Interim corpus Syrupis aliquandiu
 " similibus præparatur. Dehinc ad radicem
 " Ipecacuanha tanquam ad sacram ancoram
 " confugiendum, qua nullam præstantius
 " aut tutius, cum in hoc (albo alvi profluvio
 " sine febris, ex frigida materia orto) tum in
 " plerisque aliis cum vel sine sanguine flu-
 " xibus compescendis natura excogitavit,
 " remedium. Quippe præterquam quod
 " tuto & efficaciter tenacissimos quoque hu-
 " mores per ipsam alvum, sapissime autem

(b)

per

“per vomitum ejiciat, & à parte affecta deri-
 “vet, vim quoque astrictivam post se relin-
 “quit. Non enim vomitus solum sponte
 “supervenienti, ut ait Hippoc. Aph. 15. lib
 “6. sed & arte concitatus sub eodem aphorismo
 “rismo comprehendi potest. Illud verro
 “hoc modo perficitur: Drachmæ duæ radli-
 “cis *Ipecacuanha* in unc. iiij. liquoris approp-
 “priati coctæ, vel sine oxymelis unc. j. ex-
 “hibetur: postridie semel atque iterum prout
 “re nata secunda imo tertia ejus decocti-
 “(ejusdem scilicet) repetenda, tam quod
 “ægri debiliores eam facilius ferant, quàm
 “quod astrictoria ejus vis tunc magis effica-
 “appareat.

Mox & in tenesmo cap. 10. *Ipecacuanha*
 ham suadet, quando ex superioris ventris par-
 tibus videlicet ventriculo, mesenterio & in-
 testinis materia cruda delabatur, per vomitum
 proinde revellenda sed deniq; cap. 12. de dys-
 senteria ipsa agens, videtur non plane satis
 suæ tantopere commendatæ radicis benigni-
 tatem scivisse & aliquando veritum in corpore
 re valde ea cochymico, ne laxativo quantum
 locunque mordax humor provocaretur
 quod an regionibus illis peculiare sit (nam
 de medicina in Brasilia facienda ibi scribit)
 dixerim. Usus nuperus in Europa nos a
 hoc metu visus est liberasse. Si quando tra-
 men, inquit, evacuatione locus, radicem vo-
 mitivam *Ipecacuanha exquisitissimum naturæ*

munus

munus, cæteris remediis præferre conducit.
Atque hæc quidem sunt, quæ nobis Piso sup-
peditavit.

(15) Nunc aliquid addi opus est de nu-
pero in Gallia usu. Tres ad me perscribitur
species radicis allatas fuisse, unam nigrican-
tem (*noirastre*) aliam coloris flavi aut fusci
(*de couleur blonde ou brune*) tertiam candidi.
Fuscam vel brunam optimam esse experien-
tia docuit. Nam nigra nimis vehemens de-
prehensa est, alba exiguum aut nullam vir-
tutem ostendit. Usus magis substantiæ in
pulverem redactæ quam infusionis placuit;
forte pretium materiæ & raritas parsimoni-
am suaderet, & minor quantitas substantiæ
sufficiat. Dosis ordinaria est à drachma se-
mis ad integram in uno vel altero cochleari
vini aut iulculi, jejuno stomacho, vel si res
exigat, duabus horis post pastum.

(16) Quod rationem obtinendæ Radicis
attinet, Grenerium ex Hispania attulisse scri-
ptum est, & ipse in notis ad Methodum me-
dendi mox subjungendis, ait, ex Peruvia ve-
nire non minus quam corticem febrifugum;
quem Gannaperidem illic vocari ajunt, no-
stri Chinam Chinæ vocant, Non tamen di-
xerim an non forte Peruviæ vocabulū latius
acceperit & an sub Hispaniæ appellatione
Lusitania, ut sæpe fit, fuerit comprehensa.
Certe per Lusitanos ex Brasilia haberi Radi-
cem posse dubium esse non potest Pisonem

legenti. Non ideo tamen negaverim, etiam per Hispanos ex Peruvia afferri, multa enim simplicia Brasiliæ & Peruviæ communia, in ipsumq; Balsamum, Peruviani nomine celeberrime, etiam in Brasilia reperiri, ut alia taceamus ex ipso Pisone constat. Eoque facilius impetrabitur hoc medicamentum, si pluribus regionibus commune est. Et Batavi aut Hamfeatici mercatores creberrime in Hispaniam & Lusitaniam navigantes, facile desiderium nostris satisficient, si à Medicis doctis rite instruuntur.

(17) Porro ex his multa discimus pro futura, & silentium nonnullorum pertinacia impositura. Sunt enim non pauci, qui negant dari in morbis medicamenta tam probata virtutis, ut omni temperamento aut constitutioni quadrent. Alii exotica omnia damnant, ut nostris corporibus incongrua. Sunt qui præfractè negant extare medicamenta verè specifica, quibus omnibus oppositum Ipecacuánha potest. Et quanquam non incredibile sit per antimoniata cum aliis rite combinata, posse obtineri succedaneum radicis Antidysentericæ; difficile tamen fortasse fuerit omnes ejus virtutes tam commodè in medicamento composito conjungi, quando simul & astrictoria & alexipharmaca virtute pollet, quorum utrumq; requiri videtur, præsertim & in morbo tantæ pertinaciæ &

ma-

malignitatis. Et multum inter nostras & naturæ combinationes interesse constat.

(18) Crediderim verò & alios usus egregios hujus medicamenti temporis tractu apparituros. Cum enim diuturnas obstructions aperiat & tam innocenter imò laudabiliter purget, & tonum viscerum restituat, & præterea malignitati obsistat, facile intelligi potest, quam late pateat ejus utilitas. Cortici ipsi febrifugo præferri posse videtur hæc radix, quia non tam sistit pravi humoris motum (ut cortex facit) quam mali fontem tollit, & recidivæ est expers. Corticis vero ambiguum aliquando usum esse, egregiis medicis compertum habetur, quod non raro tam prava constitutio curationem consequatur, ut præstaret febrim redire. Utrumque tamen sui generis præstans esse medicamentum ex omnibus veterum facile opponendum, fateri oportet.

(19) Porro cum multa alia adhuc simplicia rerum exoticarum scriptores non minoribus elogiis commendent, potest nos opinione major Ipecacuanhæ successus admonere, ne facile relationes peregrinatorum, spernamus generali illo suspecti prætextu, qui nullis magis in promptu est, quam rerum ignaris, alienæ laudis detractoribus. Nec dubito superesse his jam compertis non inferiora. Equidem cautiones prudentium Medicorum probo, nec Chiffetio vitio du-

cendum puto, quod tardius Gannaperidi 1
dem adhibuit, & celeberrimi Redii etiam
commendandam severitatem cenſeo, qui ſſa
ſta inquisitione multas Exoticorum virtu
tes ad fabulas relegavit. Nolim tamen ali
os iudicii impares exemplo ejus abuti; &
eligendum eſt, malim inclinare ad ſperam
facilitatem, qua alatur experiundi curioſi
tas, (dummodo ægrorum periculum abſit:
quàm affectato ſupercilio, quo ſe plerumque
ſuperba & invida armat ignorantia, deterre
ri homines à conatu proficiendi.

(20) Denique, quanquam, hæc ſuffice
poſſe videantur, ne quid tamen hic omitt
rem quo juvari dirigique poſſet uſus rem
dii generoſi, ſubjiciendam putavi Methodum
eo utendi, ex Gallico translata, quam præ
ſcripſit Medicus celebris Adrianus Helve
us, Johannis Friderici Scriptis & praxi apud
Batavos Clariffimi, filius in Gallia nunc ſſ
rens, cujus nuper etiam libellus prodiit de ſſ
brifugo per enemata dando. Iſ ergo cum
uſu Antidysenterici Novi ante omnes inci
piſſet, hanc Methodum publicavit, diſſim
lato tamen nomine & natura Medicamem
Subjecimus breves in eandem Methodum
Grenerio ejus adverſario ſcriptas omiſſis qu
mordaciora videbantur. Facile autem
rorum in arte peritorum iudicium ſequimur
qui præcepta Helvetii etiamſi neceſſaria na
eſſent, laudanda tamen judicant, & peritia
ingeniumq; autoris non mediocre oſtendunt

arbitrantur; & nonnulla etiam in aliis morbis prodesse posse censent; præsertim cum in novi & cogniti Remedii administratione nulla cautio superflua videri posset. Adjecimus etiam excerpta ex privilegio Regio & Testimonio primarii Regis Medici, quibus initio statim maxime autoritas fidesque Medicamento accrevit. Quod enim maj9 elogiū dari poterat quam quod rex magnus à peritis quibus commissum fuerat examen, ad se relatum profitetur successisse indiscriminatim, in omnibus omnino ægris in quibus experimentum sumtum fuit, etiam in maxime desperatis?

(21) Cum igitur Bibliopolæ recudendum commendassem nuperrime editum mihiq; transmissum libellum practicum Martini Listeri, Medici, & naturæ exploratoris apud Anglos excellentis; eoque magis laudandi, quod antiquorum reverentiam cum studio nova observandi acerrimo conjunxit; quanquam non is ego sum, qui de cætero sententiis ejus peculiaribus judicium meum interponere audeam: putavi hanc Relationem de novo Antidysenterico, non incommode addi posse; cum & Listeri liber peculiares morbos persequatur. Studium autem meum (hominis nihil sibi in scientia aliena vindicantis, sed aliorum tantum munera opportune ut videtur commendantis) optimos quosque Medicos, ut solent esse *χρησματοί*, æqui bonique consulturos spero.

Methodus utendi novo Remedio
contra diarrhœam, dejectiones san-
guinolentas & dysenteriam ex Gallico
translata.

(1)

Quoties remedia usu! communi in Me-
dicinam recepta dysenterias & di-
arrhœas pertinaces & chronicas toll-
lere non potuêre, Medici etiam ce-
leberrimi ab omni retro memoria naturam
morbumque sibi relinquere coacti sunt qui
tamen hîc raro felici exitu terminari con-
suevit.

(2) Quæ causa fecit, ut crediderim me-
rem gratam facturum non medicis minus,
qui hætenus frustra sæpe regulis artis insti-
têre, quàm ægrotis, qui per remedia genera-
lia sanitatem recuperare non potuêre; si me-
thodum infallibilem communicarem, quibus
hæc morborum genera, quantumvis pericu-
losa & inveterata sanari possint; ita ut nullæ
restent mali reliquæ; nullusq; recidivæ me-
tus superfit. Ab hoc tamen numero ægrorum
hac arte sanabilium excipio Phthificos, Atro-
phia laborantes, Hydropicos, eosque qui-
bus insignis jam corruptio partis in infimo
ventre accidit, quoniam fluxus ventris his
supervenienti caloris naturalis extinctionem
& pro-

& propinquam mortem indicat. Itaque ab his remediis sperari ad summum dilatio aliqua poterit non perfecta curatio.

(3) Sed & hoc moneri oportet, eos quibus diuturnitate morbi delirium, singultus, vomitus cum tensione dolorifica in infimo ventre dejectionibusque fœci vini similibus aut loturæ carniū cadaverosi odoris, oborta sunt; frustra salutem speraturos; cum hæc certa sint indicia gangrænæ in intestinis.

(4) Cæteri omnes dysenteria laborantes facile curabuntur si sequentia observent.

Per continuos tres dies mane & vespere sumi oportet pulverem signatum (a) in vino, æquali aquæ quantitate temperato; ut corpus paulatim ad purgationem disponatur ac temperentur corriganturque humores acres, qui aquæ fortis aut spiritus nitri naturam habent, excoriantq; rodunt & exulcerant tunicas intestinorum & ostia vasorum; ita ut simplex diarrhœa sæpe in dysenteriam degeneret, dum humores depravati indies magis magisque corrosivi fiunt, morbi que vis augeatur. Itaq; ut ad curationem securius perveniatur, à corrigendæ sistendæque humorum malignitatis curâ incipiendum est, quod primum hoc remedium præstat.

(5) Diætæ regimen in eo consistit, ut leve jusculū duabus postea horis sumatur, vel crusta panis in vini tincti, vel ova recentia cum

(b) 5

panis

pamis similaginei segmentis. Prandium deinde exiguum sequetur: & si horis pomeridianis alimentum necessarium videatur poterit comedi panis tinctus in vino saccharato, vel frustulum bis cocti ex aquæ viniq; mistura: inde vesperi rursus adhibebitur pulvis signatus (a) & cœna erit mediocris.

(6) Quarta die mane succedet dosis signata (B. 1.) in jusculo vel in vino medietatem vitri usitati implente. Hoc remediū liberabit ventriculum à bile viscida & fœculenta quæ calorem naturalem debilitat & digestionem alimentorum prohibet; qua ratione fit, ut chylus ad perfectionem debitam non perveniat, sed potius ace scat, unde tota sanguinis massa alteratur, turbaturque corporis œconomia & gravia illa symptomata nascuntur quæ hunc morbum comitari solent. Quatuor deinde horis transactis jusculum proderit, victusque ea die erit moderatus. Et binis sequentibus diebus rursus ut ante sumetur pulvis (a)

(7) Septima die adhibeatur medicamentum signatum (C) in haustu ptisanæ infra descriptæ. Hoc remedium paulatim obstructions tollere incipiet & duabus post horis jusculum sequetur.

Die nona Dosis signata (B. 2.) in jusculo aut vino; dicta erit quæ supra.

Die 11. iterum medicamentum (C) cum dicta eadem quæ prius.

Die

Die 13. Dosis signata (B.3.) cum diæta qua usus est æger cum sumeret (B.1.) & (B.2.)

Die 15. Dosis signata (B.4.) diæta sit eadem quæ post tres doses priores fuit usurpata.

(8) Secuta sic curatione magna tamen adhuc cautione opus est, & victu non minus exquisito, quam si adhuc morbus urgeret. Itaque nec dies de more observandi sunt, quibus à carnibus abstinetur, nec potu ad glaciem frigefacto utendum. Et quotidie purgandum corpus medicamento. (C) qua ratione recidiva infallibiliter cavebitur, natura, à pondere opprimente liberata.

(9) Diebus vacantibus, quibus paulo ante medicamentum nullum fuit assignatum, veluti octava, 10, 12, poterit mane & vesperti sumi pulvis (A) ut supra. Si æger noctu quiescere nequeat ob magnitudinem dolorum, aut sedes nimis frequentes, opus est, ut vesperti duabus horis post pastum sumat syrupum corall., dilutum agitatumque in vitro aut sesqui cochleari ptisanæ prout jubebit, vis mali.

(10) Syrupus iste sistit & domat fermentationes & ebullitiones humorum & somnum reddens, naturæ vires restaurat, ut remedia tanto efficacius agere possint.

(11) Quin & sumendum erit de Syrupo eodem, quantum cochlear capit vesperti ejus
diei

diei, qua medicamenta B aut C sunt sumtā; quamvis nullus dolor sentiat.

(12) Omnia hæc medicamenta mane jejuno stomacho adhibenda sunt, aut vespertini duabus horis ante cœnam: qui vehiculum liquidum refugient poterunt tenuissimo panis genere involuta deglutire, & superbibere.

(13) Illud notasse refert, si forte conatum vomendi usu remediorum excitari sentiat, cavendum quidem esse vomitum quoad licet, si tamen prohiberi nequeat non, ideo animum despondere oportere, nihilominus enim obtinebitur sanitas ob promptitudinem qua remedia hæc immediate agunt in causas morbi. Tantum observetur, ut in vomitionis intervallis ter quaterve aquæ tepidæ sumatur paulum, ita vomitus minore fiet violentia.

(14) Quoad infantes, personas tenerioris constitutionis & fœminas sequens methodus observetur. Lactantibus & nondum trimulis detur octava pars dosium, qui verò Trimuli decimum ætatis annum non excesserint, iis pars quarta satis erit, decimum supergressis sed necdum quindecennis tertiam; ab anno decimo quinto ad vigesimum dimidia dosis porrigatur. Quæ sane etiam sufficiet delicatis, senibus & gravidis. Robustiores à vigesimo anno ætatis ad sexagesimum non recedent à dosibus supra præscriptis. Quoscunque aut comple-

xio delicata aut ætatis imbecillitas aut graviditas integras doses sumere vetabit, iis eadem remedia adhuc semel reiterabuntur, diminutione præscripta; qua ratione sanitatem quanta unquam gavisi fuere, sibi rursus promittere possunt.

(15) Sæpe cum dysenteriam comitabitur febris, & magna fiet sanguinis dejectio aut dolores erunt valde graves, poterit semel iterumve sanguis agro mitti, modo id vires patiantur. Nempe ut vasa depleantur, ardor febrilis temperetur, & motus sanguinis impetuofus sistatur: deinde accedatur ad usum remediorum. Eoque casu suaferim statim incipi à dosi signata (B.4.) quæ supra diei 15mæ erat destinata. Nempe ad plenitudinem minuendam, quæ aliquando tanta est, ut periculum sit in mora. Et sic 15 die quiescet. Finito remediorum usu mane & vesperi per duas septimanas sumatur cochlearis quantitas de *Elixire Stomachico* vel per se vel cum quadruplo aquæ Mixto. Elixir ipsum ita componetur.

Elixir Stomachicum.

(16) Rec. Ligni Santali rubri, ligni aloes, ana 2 unc. cinnamomi 2 unc. Cardam. min. galang. caryoph. Zedoar. ana 1 drachm. Sem. anis. fœnic. gran. Kermes ana 2 drachm. glycyrrhizæ 2 unc. terræ catschu vel catechu crystal. min. an. unc. iij. damasc. 4 unc. dactyl. palm. n. 10. vel 12. uvæ & dactyli in partes minutas

nutas fecentur, & tundantur quæ tundi debent. Deinde omnia ponantur in vitreo vase, superfundatur semipinta (chopine) spiritus vini, in quo prius dissolveris crystal- lum mineralem: macerentur per noctem sequenti die rursus duæ pintæ spiritus vini superfundentur & ita infusa stent in frigido per quadriduum; vitro quater aut quinquies: quotidie agitato: inde liquidum filtrabitur, & in eo solvetur libra sacchari optimi, & addetur succus ex duobus malis citreis expressus. Ita erit Elixir confectum. Usus ejus: est confortare cerebrum, corque & partes nobiles omnes dissipatione Spiritum debilitatas, corroborare stomachum, cruditates: corrigere & omne ventosum flatulentumque: huic malo solenne dissipare.

(17) Regimen diætæ toto morbi cursu huc redit, ut comedatur parum, eviteturque quicquid est difficilis digestionis, nec bene distribuitur, aut quod facile corrumpitur; quales cibi sunt artocreas varii generis, irritamenta ferculorum (ragoufts) bovina, præsapida (boeuf à la mode) suilla recens aut salita, cibi, quos nigros vocamus, &c. Pro his substituentur succulenta & bene nutritientia, qualia sunt jus cui incocta frusta, laudabiliora carnis bovinae aut ovillæ, vel de perdice sene aut Gallo, cui ossa comminuta; nullis herbis adjectis, pro quibus addi possunt capæ binæ cariophyllis trajectæ. Elix- is carnibus abstinendum erit, si facultates pati-

patiantur meliores cibos haberi, donec se integrè restitutum sentiat æger, nam ventriculum debilem inutili saburra gravant. Itaque præstat mane & vesperi comedi carnes assatas teneras ad nutriendum aptas sine lardo, tantùm jure madefactas, aut pauxillo butyri recentis. Masticetur probe cibus antequam deglutiatur, bibaturq; vinum vetus cum aqua, & pro potu extra pastum ptisana supra dicta.

(18) Æger mentem contineat in statu tranquillo ne quo affectu vehementi agitur, qui renovare fermentationem sanguinis & humores turbare possit.

(19) Si res ægri parum lauta sit, ut sumtus alimentorum exquisitiorum ferre possit, suffecerit jus carnis, aut, si hoc desit, jusculum ex lacte vel brodium cui capæ incoctæ vel oriza in aqua aut lacte cocta pro gustu cujusq; & complura ova recentia. Ita alimenta velut tegmine obducent partem affectam & contra acredinem humorum defendent.

(20) Cum plerumque dysenteriam sequatur sitis, ut ægri sibi persuadere soleant, malum esse a calore; monendi sunt etiam, atque etiam, ut à potus excessu sibi caveant; calor enim & ficcitas in ipsis non causæ sed symptomata sunt morbi, quin potius cum in hoc sunt statu studiosius sibi inbibendo moderari debent, quàm alias fœlent. Nam nihil ipsis tunc noxium
magis

magiseſt, quam frequens potus, qui ſto-
machum debilitat & calorem naturalem fran-
git. Sufficit gargarizare os aqua ſaccarata,
in qua ſit quarta pars omphacii. Ita facilius
ſitim ferent; nec vero bibent niſi ad ſum-
mum tranſaſto bihorio à paſtu.

(21) Cum ſint aliquando, quos mali per-
tinacia ita afflixit, ut carne velut detracta os-
ſibus hæreere videantur, convenit ut medicorū
inter remedia tempore injiciantur iſtis cly-
ſteres ex ſimplici jure carniū. Qua ratio-
ne facilius ſuſtentabuntur vires aut reſtitu-
entur. Et poſt uſum remediorum ut habitus
corporis redintegretur, poterit bibi lac ca-
prinum aut vaccinum, cum chocolata, quod
nos tamen iudicio & prudentiæ Medici com-
mittimus. Conveniet paulum de nuce Muſ-
cata pulveriſata cum 4 aut quinque granis
ſalis, lacti injici, quo minus in ſtomacho co-
aguletur.

(22) Ptifana ordinaria: Rec. de ligno ſan-
tali rubri, de cortice mali granati, ana unc. 1.
radicis tormentillæ unc. 2. intybi ſylveſtris,
graminis canini (vulgò Gallis chiendent,
noſtris Hunde Kraut) ana unc. 2. de granis
Sumach emundatis unc. 2. fol. agrimonix
manipulos 2. Conquantur omnia igne flam-
mæ vel aperto, in ſex pintis vel menſuris a-
quæ, quæ ad medietatem reducenda eſt. In
fine decoctionis cum olla ab igne remove-
bitur, adde paulum cinnamomi in pulve-
rem.

rem redacti & tantundem glycyrrhizæ in fila discerptæ. Quod si in loco simus, ubi hæc omnia invenire non liceat, suffecerit aqua in qua ferrum candens extinctum, cui incoquatur gramen caninum & paulum cinnamomi.

(23) Si dolores qui dysenteriam comitantur, durante præparatoriorum remedium usu persistant urgeantque, enema injiciatur, cujus hæc esse potest formula: Rec. bursæ pastoris manipul. 2. gran. lini unc. sem. florum ros. rubr. & papaveris erratici (quod Gallis coquelicos, nostris Klapperrosen) drachm. 1. ana, farinæ manipulus unus. Bulliant in decocto hordei ad consistentiam injectioni convenientem. Transcoletur liquor per linteum. In colaturam immitte vitellum ovi recentis & uncias duas mellis violati.

(24) Si dolores essent admodum acres, decoctioni addi possent duo capita papav. alb. sed cavendum est, ne pro doloribus intestinorum accipiamus eos, qui in ano ab hæmorrhoidibus oriuntur, quos sopire licebit oleo Juniperi per retortam igne aperto lege artis propulso, spiritu prius per infundibulum separato. Si hæmorrhoides sint externæ, oleo eodem pennæ opetangentur, singulis quatuor horis, si internæ sint, madescent eodem, cujus quantum quartam partem cochlearis impleat, ad instar enematis injici satis erit. Ita intra bihorium cessabit

(c)

bit

bit dolor & hæmorrhoides flaccescent ut alii
remedio non sit opus. Hoc remedium com-
municavit Dn. Gatelier insignis Artista qui
Colbertus ob peritiam utebatur.

(25) Equidem cum multi sint, qui si-
persuadere non possunt, dari in medica-
te remedia generalia & indubitata, credibi-
le est eos nec isti novo Medicamento majorem
rem quam tot aliis fidem habituros, quæ huius-
usque successu expectato caruere. Et fari
nec ego diffiteor satis difficulter intelligi quomodo
modo fieri possit, ut idem pharmacum æquæ
li efficacia in ægros agat, eodem quidem
morbo laborantes sed temperamento ac veni-
endi ratione maxime distantes, præsertim
cum tot sint ejusdem morbi species, causæ
que tam diversæ. Sed quemadmodum Con-
tici febrifugi, quem Chinam Chinæ vocamus
virtus jam in confesso est, ut pro remedio
generali ab omnibus Medicis recipiatur, ita
eo minus mirari nos oportet, aliud dari Remed-
medium specificum non minore universali
litate ad omnes ventris fluxus sese extendens
quam qua cortex ille exoticus ad omnes feb-
bres intermittentes valet. Nostrum tamen
Febrifugo illo præstat quod nullum relinquit
recidivæ (quam vocant) metum.

(26) Sed quando ab experientia sola accu-
curata veritatis tanta notitia haberi potest
hi quorum interest rectissime facient, si sepe
sitis præjudiciis, sententiam differant, donec
effe-

effectibus ipsis constabit quid credere oporteat. Si qui internum remediorum usum, refugiunt, sciant etiam externa applicatione curam perfici posse, cuius usum mihi reservo, agris desiderantibus non denegaturus. Monere etiam volui, esse qui remedium imitari velint, sed successu caruisse, quod dico ne quis se decipi patiatur. Uni enim Regiæ Majestati arcanum aperui.

(27) Postremo omnibus significo, nullum me pretium solito majus ab iis postulare qui initio morbi ita ad me recurrent, quemadmodum ii faciunt, apud quos Medici ordinarii munere fungor cum feбри aut alia agitudine laborant. Sed alii, qui, ut quotidie fit, ad me tum demum confugient, cum ad extrema redacti fuerint, hos æquum est laborum meorum rationem habere proportionem status, in quo à me deprehendentur.

(28) Pauperes quicunque mihi offerentur, his gratis medicinam faciam non tantum, si dysenteria, sed & si feбри, hydrope, Epilepsia aliisque quibuscunque morbis laborant.

*Approbatio Domini Daquini
Consilarii Regii & Comitis Archia-
trorum.*

EGo infra scriptus Consiliarius Regius & Comes Archiatrorum notum facio, vidi-
disse me & examinasse methodum utendi re-
mediis specificis contra Diarrhæam, fluxum
sanguinis, & dysenteriam, nec quicquam
notasse quod non sit egregia in publicum
utilitatis.

Daquini

*Excerpta ex Literis patentibus
Regiis.*

Ludovicus Dei gratia Rex Franciæ & Navar-
ræ. Nostri dilectis & fidelibus Com-
siliariis &c. &c. & aliis officialibus, ad quos
res pertinebit salutem, &c. &c. Mandato
nostro remedium hoc specificum (sine reci-
divæ periculo, Diarrhæam fluxum sanguinis
& dysenteriam infallibiliter persanans) di-
versis experimentis examinatum comproba-
tumque est in Hospitali generali, & in Hospi-
tio Dei (Hostel Dieu) urbis nostræ Parisio-
rum. Succesfitque indiscriminatim in omnibus
omnino agris tali genere morbi laborantibus, etiam
maxime desperatis. Præterea Consiliarius no-
stem

ster & Archiatrorum Comes, DAQUINUS, multa experimenta & sumfit ipse & per alios sumi curavit quæ omnia eundem prorsus successum habuere, quem ad NOS retulere, Legerius Doctor Facultatis Medicæ Parisinæ & Gatelierius Chirurgus, quibus perquisitio in hanc rem à nobis fuit commissa &c.

Animadversiones breves in Methodum præcedentem scriptæ à Domino Grenerio, qui sibi primam medicamenti productionem vindicat

Methodus hæc non est naturalis sed occultandi causa larvata.

Ad 5.6.7.8.9. Regulæ operosæ hîc præscriptæ sunt prorsus inutiles.

Idem est ad num. 10. 11. sufficiunt bona alimenta debito regimine sumta.

Ad 12. Pro Syrupis totq; cæteris præscriptis, sufficit Remedium in pulverem redigi & cum aqua sumi.

Ad 13. Falsò præcipitur ut vomitus evitetur. Est ille inter effectus remedii naturales, quib9 curationem fieri oportet, purgando per inferiora & superiora. Aqua sumenda est frigida, non tepida.

Ad num. 14. De dosi satis rectè præcipitur, modo ea contentus sit Medicus, nec inutiles reiterationes præscribat. Omnes ægri sine discrimine curantur tertia sumtione. Sin minus, nec plures rem præstabunt.

Ad

Ad 15. Venæ sectio prorsus omittenda est.

Ad 16. Pro Elixire Stomachico aliisque id genus præstat adhibere paulum panis tostii sumti cum vino Hispanico post pastum.

Ad 17. Sufficiunt bona alimenta debite sumta, quibus æger est assuetus.

Ad 22. Sufficit ptisana vulgaris.

Ad 23. Res omnis etiam sine Clystere optime peragitur.

Ad 24. Pro Hæmorrhoidibus habeo arcanum præstantissimum.

Ad 25. Quid attinet Chinam Chinæ cum nostro remedio comparatam extraneam appellare? cum nostrum quoq; extraneum sit & ex Peruvia afferatur.

FINIS.

laet.
dige-
tiffi
m.
fuer-

opi-

num

mo-

map-

neum

